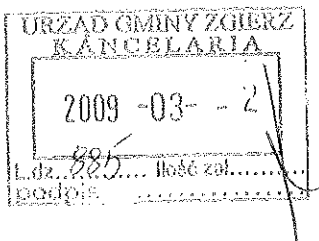

Uniwersytet Łódzki

Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

*Z. S. (P. Anbli)
dk. W.G. (P. Wojcik)
02.03.2009*

Łódź, dnia 24 lutego 2009 r.

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Maciej Nowicki
Minister Środowiska
ul. Wawelska 54/52, 00-922 Warszawa

**Stanowisko Rady Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska
Uniwersytetu Łódzkiego w związku z propozycją przystąpienia do rozpoznania
złoża węgla brunatnego oraz postulatu budowy kopalni odkrywkowej
w rejonie Rogóżna koło Łodzi**

**Rada Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego wyraża
negatywne stanowisko wobec propozycji udzielenia koncesji na szczegółowe rozpoznanie
złoża węgla brunatnego Rogóżno (gmina Zgierz) i rozpoczęcie prac zmierzających do
eksploatacji złoża.**

Przystąpienie do odkrywkowej eksploatacji złoża węgla brunatnego jest poprzedzone odwodnieniem górotworu, które zawsze powoduje utworzenie i sukcesywne powiększanie się hydrologicznego leja depresyjnego. Zasięg przestrzenny leja uzależniony jest przede wszystkim od struktur geologicznych rejonu złoża oraz głębokości i liczby zainstalowanych studni odwadniających. Badania naukowe przeprowadzone przez liczny zespół pracowników naszego Wydziału w rejonie kopalni Bełchatów i Szczerców wykazały jednoznacznie negatywny wpływ odwodnienia na wszystkie siedliska higrofilne (leśne i nieleśne), zbiorniki wodne, źródła i rzeki. Z jednej strony w związku z ucieczką wody z koryt rzek, wiele strumieni wysycha, inne zaś w celu zapobieżenia temu zjawisku ujmowane są w betonowe kanały (Jokiel i Maksymiuk 1997). Z drugiej strony, do naturalnych cieków odprowadzane są znaczne ilości zimnych wód z odwodnienia wgłębnego, powodujących zakłócenia cykli rozwojowych organizmów

Certyfikat Jakości Kratkocin
2007-2012

Dziekanat Wydziału BiOŚ UŁ
ul. Pilarskiego 14/16, PL - 90-231 Łódź, tel. (48) 042-635-45-05 ; fax. 635-45-06
www.biol.uni.lodz.pl, e-mail: dziekan@biol.uni.lodz.pl

(Jakubowski i inni 1988). Wody te ponadto często charakteryzują się podwyższonym zasoleniem. W konsekwencji w ciekach w rejonie leja depresyjnego drastycznym zmianom ulegają podstawowe parametry mające znaczenie dla organizmów wodnych i ziemno-wodnych: 1) przepływ wody, 2) parametry fizyczne i chemiczne wody, 3) struktura koryta cieku (Kruk 2007). W konsekwencji zmian parametrów abiotycznych cieków obserwowano zanik gatunków stenotopowych i wzrost dominacji gatunków o szerokim zakresie tolerancji, a niejednokrotnie również znaczny spadek produkcji biologicznej (Grzybkowska 1989, Grzybkowska i inni 1990, Kruk i inni 2006). Nastąpiła tam zdecydowana redukcja naturalnej różnorodności biologicznej (gatunkowej, ekosystemalnej), siedliskowej i krajobrazowej. Przyroda poniosła nieodwracalne straty (Liszewski 1985, Jakubowska-Gabara 1989, Kurowski 2007a, 2007b).

Rejon występowania wysoce zasiarczonego węgla brunatnego w złożu Rogóżno i jednocześnie wód mineralnych oraz termalnych na pograniczu Wzniesień Łódzkich i Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej charakteryzuje się:

- szczególną koncentracją źródlisk, torfowisk, strumieni i rzek (Moszczenica i jej liczne dopływy);
- wyróżniającą się różnorodnością siedlisk przyrodniczych (np. priorytetowe siedliska łągów olszowych i jesionowych, olsów źródliskowych i ciepłolubnych dąbrów) i odpowiadających im naturalnych ekosystemów ze specyficzną fauną i florą, m. in. gatunki: Natura 2000 (dzwonecznik wonny *Adenophora lilifolia*, lipiennik Loesela *Liparis loeselii*), górskie (np. kokoryczka okółkowa *Polygonatum verticillatum*), z Czerwonych Ksiąg: Zwierząt (kumak nizinny *Bombina bombina*) i Roślin (żłobik koralowy *Corallorhiza trifida*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, storczyki: z rodz. *Dactylorhiza*, listera jajowata *Listera ovata*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*);
- zagęszczeniem granic zasięgu ważnych z punktu widzenia biogeograficznego gatunków drzew (zwłaszcza jodły pospolitej *Abies alba*), roślin zielnych i zwierząt.

Ww. składniki środowiska przyrodniczego rejonu Rogóżna od kilkudziesięciu lat są obiektem badań naukowych, przedmiotem ochrony i niezastąpionym poligonem dydaktycznym, zwłaszcza ekologów, botaników, zoologów i geografów z Uniwersytetu Łódzkiego.

Na tym terenie, w zasięgu prognozowanego oddziaływania leja depresyjnego znajdują się:

- istniejący w Sieci Europejskiej Natura 2000 obszar specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska (kod PLB100001) w odległości 12 km od granicy złoża;

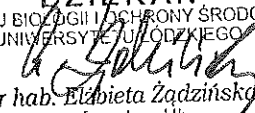
- 4 projektowane obszary Natura 2000, w tym m. in. obszary dla ochrony zagrożonych wyginieciem płazów: Silne Błota (4 km) oraz Szczypiorniak i Kowaliki (9 km);
- dwa bezcenne dla Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej kompleksy leśne: Lasy Grotnickie (5 km od granicy złoża) oraz Las Łagiewnicki w Łodzi (9 km) (Grzybkowska 1994, Kowalczyk i inni 2002);
- 6 rezerwatów przyrody (w odległości od 1,5 do 12 km), w tym 2 szczególnie cenne rezerваты źródłiskowo-leśne: Grądy nad Lindą oraz Struga Dobieszkowska;
- źródła Ciosenki (najbardziej wydajne źródło w województwie – w odległości 4,5 km od granicy złoża), Dzierżężnej (3 km), Lindy (9 km) oraz innych rzek (Kurowski i inni 1996, Burchard i Ziulkiewicz 2006, Walisch 2007).

Chronią one przede wszystkim higrofilne siedliska przyrodnicze i stanowiska gatunków, (m. in. z załączników I i II Dyrektywy Siedliskowej), ekosystemy źródłiskowe, torfowiskowe, szuwarowe, olsy źródłiskowe i łęgi, czyli środowiska najbardziej wrażliwe na obniżenie poziomu wód gruntowych.

Należy również pamiętać, że ten rodzaj węgla należy do niskokalorycznych, a uzyskanie na jego bazie większych ilości energii związane jest z większą emisją gazów o charakterze cieplarnianym (CO₂) oraz toksycznym (tlenki siarki, tlenki azotu). Dodatkowy problem to powstawanie olbrzymich ilości popiołu zawierającego związki toksyczne.

Podjęcie eksploatacji węgla brunatnego w złożu Rogóżno oznaczałoby kserofityzację siedlisk i zbiorowisk roślinnych oraz zagładę tych wszystkich obiektów przyrody naturalnej regionu centralnej Polski, byłoby sprzeczne z polityką ekologiczną Państwa, dlatego też **zwracamy się do Pana Ministra z apelem o staranne i wnikliwe przeanalizowanie wszystkich czynników i podjęcie decyzji uwzględniającej dobro regionu i kraju. Zgodnie z naszą wiedzą decyzja ta powinna skutkować powstrzymaniem działań zmierzających do udostępnienia złoża węgla brunatnego w odległości niepełna 10 km od granic Łodzi.**

Z wyrazami szacunku,

DZIEKAN
 WYDZIAŁU BIOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA
 UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO

 dr hab. Elżbieta Ządzińska
 prof. nadzw. UŁ

Literatura:

1. Burchard J., Ziulkiewicz M. (red.) 2006. Stan i antropogeniczne zmiany jakości wód w Polsce. Tom IV. Stan jakości wód zlewni Dzierżaznej. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
2. Grzybkowska M. 1989. Production estimates of the dominant taxa of Chironomidae (Diptera) in the modified, River Widawka and the natural, River Grabia, Central Poland. *Hydrobiologia*, 179: 245 - 259.
3. Grzybkowska M. 1994. Impact of human-induced flow perturbation on the chironomid communities in the first order stream section of the Bzura River (Central Poland). (W:) *Chironomids – from genes to ecosystems* (Cranston P., red.), CSIRO Publications, Victoria, Australia, 247-253.
4. Grzybkowska M., Pakulska D., Jakubowski H. 1990. Drift of coarse particulate organic matter in the lower course of two lowland rivers, the Widawka and Grabia, Central Poland. *Ekol. pol.*, 38: 303-322.
5. Jakubowska-Gabara J. 1989. Nowe stanowiska interesujących gatunków roślin naczyniowych w Bełchatowskim Okręgu Przemysłowym oraz ich zagrożenie pod wpływem oddziaływania inwestycji górnictwo-energetycznej. *Fragmenta Floristica et Geobotanica*. XXXIV, 1-2.
6. Jakubowski H., Mann R.H.K., Penczak T. 1988. Zmiany w rybostanie rzeki Widawki od 1963 do 1982 r. *Acta Universitatis Lodziensis, Folia limnologica*, 3: 67-83.
7. Jokieli P., Maksymiuk Z. 1997. Przeobrażenia stosunków wodnych w wyniku przyspieszonej industrializacji na przykładzie Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego. *Geographical Journal*, 68: 71-79.
8. Kowalczyk J. K., Soszyński B., Majecki J., Grzybkowska M. 2002. Propozycja kompleksowej metody waloryzacji entomofauny w Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich. (W:) *Funkcjonowanie parków krajobrazowych w Polsce* (Kurowski J. K., Witosławski P. red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 134-140.
9. Kruk A. 2007. Long-term changes in fish assemblages of the Widawka and Grabia Rivers (Poland): pattern recognition with a Kohonen artificial neural network. *Annales de Limnologie – International Journal of Limnology*, 43: 253-269.
10. Kruk A., Penczak T., Zięba G., Koszaliński H., Marszał L., Tybulczuk S., Galicka W. 2006. Ichtyofauna systemu Widawki. Część I. Widawka. *Roczniki Naukowe PZW*, 19: 85-101.
11. Kurowski J. K. 2007a. Xerophytisation of marsh forests in the vicinity of an open pit Brown coal mine in Central Poland. *Ekologia. International Journal for Ecological Problems of the Biosphere*. Bratislava, Vol. 26 (2007/3).
12. Kurowski J. K. 2007b. Procesy syndynamiczne w zbiorowiskach leśnych wywołane odwodnieniem siedlisk. *Syndynamic processes in forest communities as a result of habitats' drainage*. *Leśne Prace Badawcze*, 2: 27-44.
13. Kurowski J. K., Andrzejewski H., Filipiak E., Mamiński M. 1996. Rezerваты regionu łódzkiego. *ZO Ligii Ochrony Przyrody*.
14. Liszewski S. 1985. Zmiany w środowisku przyszłego BOP. Stan z okresu przedinwestycyjnego i wstępnej fazy pracy elektrowni. PWN, Warszawa, Łódź.

15. Walisch M. 2007. Zasilanie źródłowe małych zlewni regionu łódzkiego na tle przepuszczalności utworów powierzchniowych. (W:) Źródła Polski. Wybrane problemy krenologiczne. (Jokiel P., Moniewski P., Ziulkiewicz M. red.), Wydział Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 247-253.

Kopie otrzymują:

1. Wojewoda Łódzki, Łódzki Urząd Wojewódzki, ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź
2. Marszałek Województwa Łódzkiego, Urząd Marszałkowski, al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź
3. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, ul. Sienkiewicza 3, 90-113 Łódź
4. Prezydent Miasta Łodzi, ul. Piotrkowska 104, 90-004 Łódź
5. Wójt Gminy Zgierz, Urząd Gminy Zgierz, ul. Łęczycka 4, 95-100 Zgierz

DZIEKAN
WYDZIAŁU BIOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA
UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO

Elżbieta Ządzińska
dr hab. Elżbieta Ządzińska
prof. nadzw. UŁ

.....
pieczętka i podpis